

פוגרום הוא פוגרום - גם כשעושים זאת יהודים

ליל הברדל

הוא יכול לכנס עצרות-מחאה. אבל המושל הצבאי אוסר עצרות כאלה. הוא יכול לערוך הפגנות המוניות שקטות. אבל המושל הצבאי אוסר גם אותן, ומאיים להשתמש נגדן בנשק חם.

התכנסותם של איש-ציבור וראשי-ערים, כדי להביע מחאה פומבית — אף היא אסורה מטעם המושל, המאיים על משתתפיה במאסר ובגירוש.

מה נותר? לא נותרת אלא אפשרות זו: שנערים ונערות, בלי העשרה, יעשו מה שעשוינו אנחנו כשעתו, כשהיינו נתונים במצב דומה — לערוך הפגנות בתייחוקיות, דהפר את החוק והסדר, לייזר את אבנים.

(רק לאחר מכן הצטרפנו למתרות. התאמנו בנשק, הטמנו אקדחים מתחת למיזרונים.)

בהחלט אין זה נעים כאשר מיידים בך אבנים. כל אחד מאיתנו, הנוסע בכבישי הגדה והרצועה, מסתכן בכך. זה קרה גם לי. ומה ילינו אותם שהחליטו מרצונם התופשי "להתנחל" בלב אוכלוסיה פלסטינית השונאת אותם? לא יועילו "יד חזקה", "סטרטוריום", מכות, עניינים, השפלה המונית, עוצר-רעב, מעצרים. הדרך היחידה לשים קץ למעשים כאלה היא לתת לציבור הפלסטיני בשטחים הכבושים אפשרויות לגיטימיות להבעת מחאה ולגיבוש הרצון הלאומי.

בלומר: להעניק להם את חופשיה-הכינוי, חופשיה-התכנסות וחופשיה-התארגנות, במיט גרות בתי-אלימות.

כל עוד לא ייעשה כן, לא תיפסקנה ההפגנות האלי-מות. זה ברור כשמש.

לא פוגרום נגד יהודים, ולא פוגרום של יהודים.

א חרי מעשה פירסם המושל הצבאי של הגדה המערבית הודעה שגינתה בנשימה אחת הן את הפוגרום, הן את המיקרים של יידי-אבנים ברכב יש-ראלי עלידי הנוער המקומי.

צירוף זה כהודעת המימשל הוא בעק משי מעות רבה. למעשה נאמר כאן כי הפוגרום הוא מצער, אך אפשר להתייחס אליו כהכנה — ובמילא גם בסכנות — מפני שהוא בא כתגובה על מעשים דומים של הצד השני.

כך מצגי המושל הישראלי את עצמו כמעין שופט-ספורט נייטרלי, העומד באמצע והשומר על כך ששני הצדדים ישמרו על כללים מסוימים. ליתר דיוק: הוא

ה לא היה לילה-הברדל. ברמאלה לא נופצו ניברשות של כדורת. נופצו בה רק ממשות של מכוניות, חלונות-ראווה, חלונות של דירות.

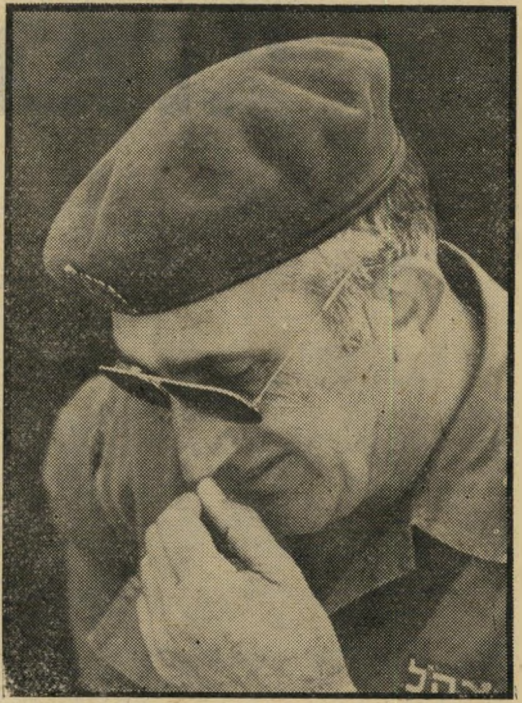
ה השוואה בוודאי תקומם רבים. אחרי הכל, יש הבדל עצום בממדים. לילה-הברדל המקורי — מוצאי ה-9 בנובמבר 1938 — היה לילה של נקמה על הריגת דיפלומט גרמני, ארנסט פון ראט, שגורה בפאריס בידי יהודי פולני צעיר בשם הרשל גרינשפאן. לדברי ראש הגסטאפו, ושפרו באותו לילה 191 בתי-כנסת ברחבי גרמניה, הושמדו 29 חנוי-יות יהודיות גדולות ונהרגו 36 יהודים.

לעומת כל אלה, מה זה ניפוץ השמשות במאה וכמה מכוניות ובכמה עשרות חלונות-ראווה? אך אל ניתן להבדל הכמותי הזה להסיח את דעתנו מן הוועה.

ה כיבוש משחית את הכובש. זה היה נכון לגבי כל הכובשים בהיסטוריה. זה נכון לגבי הכובש הישראלי כיום.

גרוע מזה: הכיבוש מטמטם את הכובש. אין צורך לתמוה על הטימטום של מבצעי לילה-הזכור. כית. הפחדנות הברוטאלית של ביריונים אלה היא תכונה אופיינית למוחות פרימיטיביים. פלוגות-סער — "אריות" או יהודיות — אינן מושכות אנשים בעלי מנת-מישכל גבוהה. המאה השחורה בימי הצאר לא איגדה בתוכה את מיטב האינטליגנציה הרוסית.

אך מפניא הטימטום הגובר של שייטונות-הכיבוש.

אלוף פיקוד המרכז: ריח מסויים

יש להניח שלא כל המושלים הצבאיים — החל במתאסי-הפעולות בשטחים ומושל הגדה וכלה במושי-ליס הוטרס בעיירות — הם מורונים. אם כן, מדוע הם מתנהגים כמורונים? מדוע הם עושים מעשים של מורונים?

סיפר לי עדר-איה: כי למחרת לילה-הזכוכית ראה כיצד פונה קצין צה"ל אל אחד מראשי-הערים הפלס-טיניים בצעקות של "יאללה! יאללה!" כאילו היה קבצן טרדן.

(זכורני כיצד גער ראש עיריית תל-אביב, ישראל רוקח, במושל בריטי שבא להזהירו, בשיא פעולות המתרת: "תצאי את הדיים מן הכיסים כשאתה מדבר אל ראש-עירייה עברי").

האם היה אותו קצין כה אווילי עד שדא הבין כי השפדת ראשי-ציבור כפומבי היא הדרך הכדוקה ביותר לטיפוח רגשות של התי-קוממות, שינאה ואי-השדמה?

האם לא הבין מושל הגדה שפירסום הודעה סלחנית אחרי לילה-הזכוכית, ואי-התערבות בעת ביצוע הפוגרום עצמו, יתרמו תרומה נוספת לגיבוש התודעה הלאומית של הפלסטינים בשטחים הכבושים, לחיזוק היסודות הקיי-צוניים ביותר שבהם, להתארגנות תאי-מחחרת?

האם קצינים אלה הם בעלי דמיון כה מוגז כד עד כי אינם מפוגלים להבין כיצד יגיב נוער נורמלי — כל נוער נורמלי — על יחס כזה של שייטונות-הכיבוש? ואולי זהו כוונתם?

אכן, אילו היו כל המושלים הצבאיים, יחד עם המתחללים, שכירי החזית העממית לשיחרור פלסטין, לא יכלו לפעול בצורה מוצלחת יותר לטיפוח תשתית נפשית ומדינית למדינה הפלסטינית בדרך.

שופט בתחרות של איגרוף, שבו צד אחד מופיע בזייה כשדיו קשורות מאחרי גבו, בעוד שהצד השני הח-ליף את כפפותיו באגרופנים.

הביריונים עצמם הבינו את הרמו היטב. הם ערכו בשעתו פוגרום דומה, בממדים קטנים יותר, בעיירה הלחול.

כשזה עבר בלא תגובה מוחצת מצד המימשל הצבאי, הם ערכו עתה את הפוגרום ברמאללה.

והשבוע הם הפיצו בשכם כרוזים, שבהם איימו על התושבים שם בפוגרום דומה.

הדמיון במחאות הדברים מבהי מדי. אם לא היה בנו אומץ-הלב להתמודד עם התופעה הזאת, תהיה זאת בגידה בעצמנו, בגידה בחזון המדינה שהקמנו, בגידה גם בזכר הקורבנות של לילה-הברדל. הייתכן חידו נורא יותר של זיכרם, מאשר לידתה של פלוגת-סער יהודית במדינת-היהודים?

אזה התכונות האופייניות לילה-הברדל: המעשה מבוצע כנקמה, כאקט ספונטני-כביכול של "נשימת-העם הרותחת" (הבטוי הגרמני המקורי). הוא מבוצע עלידי ביריונים מאורגנים וחמושים, שידעו מראש כי שום רע לא יאונה להם, נגד ציבור חסרי-אונים וחסרי-ישע, שלא יכול היה להתגונן בכל צורה שהיא.

זוהי גבורתם של פחדנים נאלחים. השילטונות עוצמים את עיניהם. בלילה-הברדל המקורי רי קיבלה המישירה הוראות של להתערב, ואילו ה-כבאים הצטוו להיות בכוננות, אך לפעול רק כאשר נשקפת סכנה לבניינים סמוכים, שאינם שייכים ליהודים. כל התכונות האלה בלטו גם בליילה-הזכור בית ברמאללה.

עמדת השיטונות היא הקובעת. מעשיהם ועוד יותר מחדליהם — מדברים בעד עצמם. במשך שעות ארוכות השתוללו פלוגות-הסער בחוצות העיר הכבושה. הריסת עשרות רבות של מכוניות וחלוי-נות-ראווה דורשת זמן. זה לא נעשה בשקט. הביריונים יצאו ממכוניותיהם והלמו במכוניות גם בפטישים. הם גם ירו באוויר, כדי להגביר את אוירת הפוגרום. אבל השילטונות לא היו בשטח. זוהי מוזר.

רמאללה היא עיר כבושה בליבו של איזור כבוש. בעיר כזאת, יכולות להתבצע בכל עת פעולות-טרור חמורות. יש להניח כי כוחות-הביטחון ערוכים לכך, וכי הם מוכנים לחוש למקום-הרפה תוך דקות, כדי להבי-טיח את ביטחונם של המתקנים הישראליים.

נניח שפדאיון היו מבצעים פעולת-הכבדה כגב קריית-ארבע, או במבואות עופרה — האם לא היו כוחות-הביטחון מגיעים למקום תוך דקות?

הנה, במשך שעות משתוללות פלוגות-סער בליבו של רמאללה ואל-בירה, וכוחות הביטחון לא התעררו. הם באו רק לקראת סיום המיבצע, ולא תפסו אלא צוות אחד של ביריונים. מוזר, מוזר.

לכזה להיות רק תשובה אחת על מעשים אלה — תשובה ישראלית, תשובה יהודית, תשובה ציונית. למחרת היום היו אלה ישראלים צריכים לעלות לרמאללה, להביע את המחאה הלאומית על הפוגרום, אנו כוש ונכדם על כך שהדבר לא קרה, ששום תנועה עזי-מיפגתית כמו "שדום עכי-שיו" לא הגיבה כך באופן אינסטינקטיבי, כדבר מוזן מאליה.

אילו קרה מעשה כזה באחת מערי ארצות-הברית, אילו פגעו שם ביריונים במאות מכוניות וחלונות יהודי-דות, בחסותם האילמת של השילטונות — האם לא היינו מצפים שכל הציבור האמריקאי יקום כאיש אחד לגנות את המעשה ולהביע טולידידות עם קורבנותיו? דבר כזה לא התרחש אצלנו. וזהו, אולי, הניצחון האמיתי של פלוגת-הסער.

באופן שיטחי יש דמיון בין יידי אבנים במקור גיות ישראליות ובין ניפוץ השמשות במכוניות הפלס-טיניות.

עין תחת עין, אבן תחת אבן, זכוכית תחת זכוכית. למעשה אין כל דמיון בין שני סוגי המעשים.

הנערות והנערים הפלסטיניים, היוצאים מדי פעם מבתי-הספר שלהם כדי לייזר אבנים במכוניות, נות-נים פורקן לרגשות, שכל ביטוי אחר נמנע מהם. בשטחים המחוקקים חי ציבור של כ-1.8 מיליון בני-אדם, בעלי רגשות לאומיים חזקים מאוד. ציבור זה רואה מדי יום שאדמותיו נלקחות ממנו, שמקומים בתוכו התנחלויות, שמבקשים לשתול בלב עריו אוכלוסיה זרה. ברור לו שהשילטון הישראלי נמצא בעיצומו של מאמץ גדול שלא לגדול ממנו רק את זכותו לחרות לאר-מית, אלא גם את הבסיס הטריטוריאלי של קיומו הלאומי. רק ציבור של כבשים היה יושב בשקט, כאשר דבר כזה מתרחש לנגד עיניו. ציבור של בני-אדם, ועל אחת כמה וכמה בני-אדם גאים בעלי רגשות לאומיים, אינו יכול שלא להגיב על כך. אילו ישב הציבור הפלסטיני הזה באפס מעשה, היינו כולנו בוים לו, ורואים בכך עדות להשלמה עם הכיבוש או לנחיתות לאומית. איך יוכל ציבור להגיב?

אין צורך להודק דווקא לדוגמת נאציות, המעוררות בנו סלידה מיוחדת.

הנה הוקרן אך לפני שבוע על המירקע של הטלוויזיה הישראלית, בסידרה המצויינת על תולדות הציונות, תי-אור חי של פוגרום.

הפוגרום הוא המצאה רוסית. בדרך כלל בוצע עלידי-קבוצה מאורגנת של ביריונים אנטי-שמיים (למשל — אירגון המאה השחורה), שהסיחה את המיון. הפורעים היו מוכנים את זעמם ביהודים, לרוב נקמה על מעשה דמיוני כלשהו, כגון רצה ילד נוצרי לשם אפיית מצות. בעוד שההמון היה מסתער, בהנהגת הביריונים, על בתי היהודים — שובר, מנפץ, רוצח, פוצע ואונס — היתה המישירה עסוקה בעניינים אחרים. לקראת תום הפוגרום היו כוחות-הביטחון מופיעים ומשיבים את הסדר על כנו.

אייאפשר לבצע פוגרום כאשר השיטונות אינם רוצים בכך.